

MULTIMEDIA V INTERPRETACIJI NARAVE IN KRAJINE

Komentar k predstavljenim naravoslovnim videom na 1. Srečanju na gradu Grad.

Interpretacija je doživet način predstavljanja neke naravoslovne, domoznanske, historične vsebine raznolikim skupinam javnosti. Potekati mora na lokaciji sami, kjer imajo udeleženci – poslušalci priložnost, da vidijo določeno okolje in pojave, slišijo,okusijo, vohajo, celo raziščejo ali dejavno sodelujejo v določeni aktivnosti. Dodatna interpretativna sredstva, kot so informativne table in razstavljeno gradivo pripomorejo k bolj poglobljenemu razumevanju predstavljene tematike. V to skupino spadajo tudi multimedijske predstavitve.

Ob gledanju filmov, ki so bili predstavljeni gledalcem v petek na gradu Grad sem se poskušala po eni strani postaviti v vlogo nevtralnega opazovalca, obiskovalca, ki želi o določene kraju, naravi izvedeti več, na drugi strani pa sem filme razčlenjevala iz očišča interpretatorja.

Predstavljeni filmi so bili nedvomno vizualni 'bombončki', tehnično dovršeni posnetki krajine, naravnih elementov... Z besedilom in opisi so bili neke vrste izjemno kakovostni dokumentarni filmi. Prav uživala sem v njih. Toda potem se mi je zastavilo naslednje vprašanje. Ali je način dokumentarnega podajanja neke vsebine res najbolj primeren za video / multimedijsko predstavitev v interpretativnem centru ali pa si je treba zasnovo in izvedbo take predstavitve zastaviti drugače, na drugih izhodiščih?

Ob analitičnem razmisleku sem prišla do naslednjih ugotovitev in sklepov, za katere menim, da so lahko dobra iztočnica za vse interpretatorje, da se nanje odzovejo, jih komentirajo, tudi kritično obravnavajo in da predlagajo boljše načine, pristope, strategije in scenarije. Mnenja sem celo, da bi morala biti interpretacije s pomočjo multimedije bolj odzivna in fleksibilna, morda manj dodelana v vizualni prezentaciji, toda bolj povedna. Morali bi imeti na voljo tako gradivo, ki bi ga tudi sami lahko dopolnjevali, gradili, spreminjali. Podobno kot to lahko naredimo na spletni strani. Interpretatorji bi morali sami opredeliti tiste vsebine, ki jih na samem terenu zelo težko prikažemo. Multimedijske vsebine bi morale biti zato dopolnilo, ne pa prikaz pojavov, ki jih itak doživimo na terenu.

PODOBA. Posnetki krajine in narave so odlični, če ne celo vrhunski, posneti iz zornih kotov, ki jih običajni obiskovalci nimajo priložnost videti (pogledi iz letala, podvodni posnetki, posnetki cvetočih rastlin v njihovem optimalnem času cvetenja...). Posnetki izkazujejo visoko mero artizma, kar je pozitivno. Toda ali to zadostuje za dobro interpretacijo?

ZGODBA. Zgodba in opisi se deloma navezujejo na slikovni del, pogosto pa 'odkorakajo' stran, s tem pa razvodeni tudi sicer močna sporočilnost slikovnega dela.

TOK ZGODBE: Kakšna je dinamika vizualne in besedilne zgodbe? Če slike (sicer odlične) bliskajo v 3 sekundnih intervalih, jih naši možgani niti ne morejo procesirati, ne moremo si ogledati podrobnosti in ne moremo obenem še povezati slike s spremljevalnim besedilom. Če se to besedilo ne navezuje neposredno na prikazano podobo pa je učinek še slabši, daleč od uspešne interpretacije.

CILJNA SKUPINA: koga filmi v resnici nagovarjajo? V vsaki interpretaciji mora biti jasno, kakšna je ciljna skupina, njene značilnosti, potrebe in pričakovanja. Besedilni del filmov je zanimiv predvsem zato, ker je zelo težko prepoznati, katera je v resnici ciljna publika. Nekoliko melodramatični ton pripovedi je pogosto celo arhaičen. Na eni strani so vsebine podane zelo splošno, na drugi strani pa so uporabljeni zelo specializirani izrazi, ki jih večina javnosti zagotovo ne razume. Po mojem mnenju je na primer zelo narobe besedno opisovati neke neko geografsko razširjenost. Desetletnik si prav nič ne predstavlja, če mu vzporedno ob posnetkih rastlin pripovedujemo o tem, kje je njihov areal razširjenosti. V takih primerih bi nujno bilo zagotoviti zemljevid, ga primerno opremiti in na njem grafično dodajati posamezne povedane vsebine. S tem gradimo podobo povedanega od splošnega znanja (znanja, ki ga obiskovalci prinesejo s sabo, npr. prepoznajo zemljevid Slovenije, potem pa približano območje, o katerem je govor in potem celo bolj podrobno konkretno lokaliteto rastline, živali, pojava). S tem povežemo podobo pojava z grafičnim prikazom prostora z vsebinskim opisom. Vse sočasno. Za bolj izobraženo javnost pa bi potrebovali bolj konkretne podatke, pa vseeno prikazane na lahkoten, nezavezujoč način.

Predlagam, da interpretatorji sami preizkusijo vajo v smislu:

1. Kakšna je **strategija** interpretacije v vašem okolju? Kakšne vse oblike interpretacije razvijate in ponujate?
2. Katere so tiste **vsebine**, ki bi jih podali v obliki filma ali multimedijske predstavitve, da bi podprli osrednjo interpretativno ponudbo na terenu?
3. Na **kakšen način** bi jih najbolje podal:

Vizualno: fotografija, video, graf, karta, shema, skica, risba, slika, 3d model

Grafično: podpisi k slikam, opisi v sliki

Zvokovno: Govorno: besedilo- strokovno, poetično..., glasovi živali, naravnih pojavov

4. **Kje** bi potekala taka predstavitev? Na terenu, v interpretacijskem centru, na razstaviščnem prostoru...
5. **Kdaj** bi potekala taka predstavitev? Pred vodenjem, med vodenjem, po vodenju?
6. Ali bi bila mogoča **interakcija** s podanim gradivom, možnost brskanja po vsebinah....?

MULTIMEDIJA KOT ORODJE. Vsebine morajo biti predstavljene interpretativno, ne pa dokumentarno. Vsebine bi morale biti posredovane bolj holistično in manj linearno. Dobra interpretacija s pomočjo video vsebin bi se morala bolj približati neki obliki **video ppt prezentaciji**, kjer je slika in video samo del grafičnega materiala, ki ga mora dopolniti glas, zvok, pa tudi besedilo, opisi, načrti. Slikovni material ne sme biti zgolj dobro posneta fotografija temveč povedno grafična upodobitev nekega pojava. Včasih enostavna skica, abstrahirana risba pove mnogo več kot še tako podrobna fotografija.

ZGLEDI PRI SODOBNIH DIGITALNIH MEDIJIH. Mlajšemu obiskovalcu pa lahko vsebine približamo tudi z uporabo njim znanih orodij (rač. igre, internet...), ki so tudi zelo interaktivne, kar bi bil pravzaprav zelo velik izziv. Pomembno pa je, da bi moral biti pri interpretativnih vsebinah poudarek predvsem na tistem delu, ki ga je na terenu samem zelo težko prikazati. V naravi lahko opazujemo številne zanimive, edinstvene pojave, ki so vidne z očesom. Toda veliko bistvenih pa je

očem nevidna, skrita, in prav v takih interpretativnih središčih bi morali izkoristiti to priložnost. Torej, ne kazati na filmu to, kar boš videl v naravi, temveč to, česar na ogledu ne bo mogoče neposredno opaziti, pa pomaga pojasniti, razvozlati, razumeti, ter bolj doživeti poglobljeno lastno izkušnjo z danim okoljem.

Cilj celovitega razmisleka o vseh možnostih, ki jih ponuja multimedija pri oblikovanju interpretacije narave in krajine bi bila celovita shema o raznolikih in inovativnih možnostih in priložnostih, ki jih tak medij ponuja. Kako pa bo v določenem okolju zgodba nastajala in se razvijala, pa je seveda odvisno predvsem od inovativne ustvarjalnosti interpretatorjev samih.